

Ai Ai Ai

ENGEGUEN LA MAQUINOLANDERA

AI AI AI TORNA! SET ANYS SEPARATS, DEU ANYS DESPRÉS DEL SEU QUART DISC I TOT JUST UN ANY DESPRÉS DE L'ÀLBUM RECOLLITORI QUE RECOLLIA ELS SEUS GRANS ÈXITS RUMBERS, ARRIBA UN NOU DISC DE TEMES PROPIS: *LO MÉS GRAN DEL MÓN!* (PROPAGANDA PEL FET!, 2008). SI AI AI AI VA NÉIXER DE LES EXCLAMACIONS QUE PROVOCAVA LA NENA DE PEP LLADÓ, ARA, JA MÉS CRESCUETA, LA RUMBA CAMINA A CÒPIA DE FORÇAR LA MÀQUINA DE NIT, FUSIONADA AMB TOTA MENA D'ESTILS.

TEXT: HELENA M. ALEGRET / FOTO: JUAN MIGUEL MORALES

ENDERROCK: Un dècada després, com es manté la vitalitat i creativitat dels inicis?

RAFALITO SALAZAR: L'energia és la mateixa que quan jo tenia cabells!

DAVID TORRAS: No hem parat des que hem tornat, perquè hem estat fent bolos des de la sortida del recopilatori i amb la gravació del nou disc.

EDR: Els membres d'Ai Ai Ai heu passat pels combos de Gato Pérez, Patriarcas de la Rumba, Jarabe de Palo, Sabor de Gràcia, Sau... Què hi ha d'aquests artistes?

D.T.: De referents rumberos els Ai Ai Ai en tenen, però pocs. Més que res perquè ha estat al revés: la gent que fa rumba ha agafat els referents d'Ai Ai Ai. En Rafalito ha aportat la part més gitana, i tots els altres el vessant més pop i rock. I ara estem fent rumba electrònica. Quan vam començar tampoc no hi havia ningú que practiqués el nostre propi estil. I ara estem agafant nous referents també, però no els busquem dins la rumba. Hi ha una nova manera de fer les cançons... L'altre dia estàvem en una actuació i vaig posar el nou disc de fons. Em va venir una dona i em va dir 'Escolta, has posat un disc d'Ai Ai Ai...' I li vaig respondre, 'com pots saber que són els Ai Ai Ai si el cantant és un altre i aquest disc no ha sortit encara al mercat?!' Hi ha una manera de compondre les cançons, que la gent ja reconeix com a Ai Ai Ai.

EDR: Rafalito Salazar i Pep Lladó van tocar amb Gato Pérez. Què no haurien d'oblidar del mestre els joves amants de la rumba?

R: Les lletres! Si parles amb músics, tothom diu que les seves lletres són actuals, del que passa a Barcelona: des de la immigració fins a la vida als barris. Vint anys enrere! El Gato va ser el millor a l'hora de fer lletres. A la seva rumba no hi havia gaires temes amb ventilador. Les seves cançons eren rumba per la forma de treballar-les.

D.T.: Feia poesia urbana. La importància de les seves cançons és que a uns els agradarà "Gitanitos y morenos" i a d'altres "La curva del Morrot"... I això és perquè té cançons que s'han convertit en populars i n'hi ha que són molt festives. De vegades t'én vas a ballar i no t'ha quedat res al cap... L'important és que et quedin les cançons, que tinguis un repertori que agradi a la gent.

EDR: Com el feu present en el vostre repertori? Abans tocàveu "La curva del Morrot"...

R: Ara ja no tant. L'havíem fet i la cantava jo precisament. Però la podem tornar a tocar en qualsevol moment! De fet, me la van demanar a les Festes de Gràcia, doncs, au, 'fill meu, per a tu!'

D.T.: Tenim una part *unplugged* en els directes, tocant només amb les guitarres. En el desendollat és on surten els referents, des de Los Amaya fins al Ramonet.

EDR: Què ha fet que tornessin els Ai Ai Ai?

R: Va ser per culpa del meu pare, el Tio Rafael dels Patriarcas de la Rumba. Ens va agafar a mi, el Pep Lladó i el Miquel Górriz i ens va fer un *encuentro en tercera fase...* (riu). Allà vam començar a parlar, perquè d'entrada ni ens parlàvem.

D.T.: Més que res els va ajuntar per dir, nois, deixeu d'estar barallats.

EDR: I com va sortir la idea de fer un *sound system* amb el gènere de la rumba?

R: Si havíem de treballar junts de nou calia mirar què aportàvem cadascú. Jo no he deixat de fer salsa, el Miquel estava fent teatre i el Pep havia entrat en el món de les màquines. I vaig dir, provem-ho... tot i que al principi no hi creia. Ho dic amb la boca plena. Però ara m'he de menjar les meves paraules.

D.T.: El Pep Lladó havia enregistrat un parell de discos de rumba i de chill-out, a part d'altres produccions, i de la resta tots ens hem dedicat a la música. Vam dir ajuntem-ho tot i vam anar fent proves. Primer amb el tractament dels temes, els fèiem massa llargs... Ens hem anat adaptant a un *sound system*, que no té res a veure al directe d'abans, quan portàvem percussions i bateria. En aquests darrers dos anys hem polit la manera com fer arribar el *sound system* a la gent.

EDR: De la "Maquinolanderà" va dir a la revista *Sons* (juliol-agost, 2008) que era el nom que doneu a les bases electròniques. Pot ser tan popular com el ventilador?

D.T.: No, és més una cosa interna. El Gato li deia Mariano a l'ordinador, i la idea va sortir d'aquí. Ho hem adaptat dient que 'és una maquinolanderà que té sabor'. És un *sound system* que s'està fent, igual que en altres estils.

R: D'entrada, no sé si som els primers, però de moment aquí s'engega la màquina. Pot passar que després hi hagi algú que ho adopti, però la nostra història comença ara.

EDR: En Rafalito deia també que és l'únic gitano de la formació i afirmava un contundent "jo sóc la rumba". Els altres no?!

R: Jo sóc la rumba, perquè he nascut gitano i porto la rumba a la sang. No en el sentit que jo sóc rumba i els altres són païos. Sóc el primer que defenso que gràcies als païos catalans la rumba és on és des de fa vint anys. Per això cal citar des de Xavi Ibáñez a Pep Lladó, gent com el Víctor Ammann, el Quino Béjar o el Xavier Batllés (de l'Orquestra Mirasol). Són músics gràcies als quals la rumba va pujar, perquè si no es reduiria a la rumba de Peret o Los Amaya i la rumba tancada a les famílies, al gueto i a les nostres festes. Si no arriba a ser per aquests païos, la rumba hauria estat una altra cosa.

EDR: En aquest nou disc hi ha col·laboracions diverses amb els mítics Massilia Sound System ("Dimanche aux gaudes"), Gertrudis, Joan Garriga (La Troba Kung-Fú)...

D.T.: Amb els occitans Massilia Sound System vam anar a fer uns concerts a Marsella. Sobre un tema d'ells, vam posar unes guitarretes, uns cors, uns bongos i els ho vam ensenyar, a través del nostre management, Sinergies. Els vam dir, nois, això ens ho deixeu posar al disc? Massilia ens agraden i, a més, signifiquen una sortida cap a l'Estat francès per ampliar mercat. Gertrudis i Joan Garriga ja hi són de quan vam gravar la primera versió de "Maquinolanderà".

R: Jo tinc molt bon rotllo amb tots ells. Encara recordo quan en un concert en Joan Garriga va anunciar: 'Puc dir-ho o no puc dir-ho?! Tornen els Ai Ai Ai!'



CINC CÈNTIMS

ELS NOUS AI AI AI SÓN:

Rafalito Salazar (guitarra i veu),
Pep Lladó (teclats), David Torras
(guitarra i veu) i Jordi Gas (veu).

SIS DISCOS PUBLICATS:

Això brama! (BMG-Ariola, 1991),
Neguits, angúnies i forats (DiscMedi,
1994), *El temps de Sefalina Kaalín*
(AZ, 1996), *Esperit de vi* (AZ, 1998),
Les millors cançons del mil·lenni
passat (Ventilador, 2007) i *Lo millor*
del món! (Propaganda pel Fet!, 2008)

A LA XARXA:

<www.myspace.com/elsaiiai>